

Artiklar ur

socialistisk tidskrift

Utgivare:
Socialistiska
Partiet

Redaktion:
L. H. Landén
Uno Modin
H. Nilsson

Adress
Luntnmakare-
gatan 52 —
Stockholm 1

Tel. namn nr.:
FOLKETS
DAGBLAD

årgång 1939

Detta är ett artikelurval från Socialistiska Partiets teoretiska tidskrift, *Socialistisk Tidskrift*, årgång 1939. Från detta år har jag enbart haft tillgång till de första 4 häftena av tidskriften. Sidnumreringen var löpande och sidangivelser har angetts nedan i anslutning till artiklarna

Av de artiklar som vi medtagit rör två det spanska inbördeskriget och en Sovjetunionen – den sistnämnda är skriven av Evald Höglund, som i början av 50-talet var en av grundarna av den (första) svenska sektionen av den trotskistiska Fjärde Internationalen.

28 oktober 2006 / 24 november 2014 kompletterat med artikeln ”Antifascism”
Martin Fahlgren

Innehåll

Antifascism.....	1
Stalinisterna i Spanien.....	3
Kommunistiskt ”hjältemod” i Spanien.....	5
Sovjet-Unionen och den internationella arbetarklassen.....	7

ST sid 8-10

Antifascism

Av UNO MODIN

Universell Antifascistisk Samling är det långa och en smula allt för anspråksfulla namnet på en kommitté som nyligen bildades i Stockholm. Upptakten skedde genom sammankallande av några framträdande medlemmar ur de olika arbetarpartierna och de fackliga och ideella organisationerna. Och fortsättningen följde genom anordnandet av ett stort möte i Auditorium. Vid detta anmälde sej inte mindre än ett tusental mötesdeltagare som medlemmar i den organisation som nu skulle grundläggas och som genom bildandet av lokalkommittéer skulle grena sej vidare ut över i första hand det svenska landet. Initiativtagarna till kommittén var huvudsakligen en grupp intellektuella och till denna samma kategori hörde också huvudparten av de tusen anmälda vid Auditoriemötet.

Nå, tills dato har Universell Antifascistisk Samling huvudsakligen blott hunnit med att antaga ett något diffust uttalande om sina uppgifter och att väcka till liv en synnerligen livlig pressdebatt. Uppfattningarna om organisationens berättigande är mycket delade. Det är självklart, att den borgerliga pressen hör till de allra ivrigaste motståndarna men till dem har också sällat sig flera socialdemokratiska landsortstidningar med Ny Tid och Örebro-Kuriren i spetsen. Och för att yttermera understryka den uppfattning som hyses av de s.k. sansade socialdemokraterna, har såväl statsministern själv som L.O.-chefen Lindberg sagt sina utan tvivel tungt vägande ord i debatten. Per Albin Hansson upprepar för sitt vidkommande vad han många gånger förut har uttalat, att det socialdemokratiska partiet i sej självt utgör det bästa skyddet för demokratin, dess befästande och utveckling. ”Någon löslig sammanslutning av mycket heterogena element kan inte övertaga uppgiften och lösa den bättre”, säger han. August Lindberg förklarar som sin mening, att ”det är inte nödvändigt att bilda nya organisationer för kampen mot fascism och nazism”.

Efter dessa båda uttalanden torde, även om partistyrelsen ännu inte sagt sin mening, det vara ganska klart, att det socialdemokratiska partiet inte i större utsträckning är att räkna med som stöd för den antifascistiska samlingen.

Nu är det redan från början en sorglig nödvändighet att behöva konstgatera, att rubriken ”antifascism” blivit ett lika svårdefinierbart ord som exempelvis ”demokrati”, ”folkfront”, ”enhetsfront”, etc. Det uttrycker någonting i och för sej gott, men liksom det under demokratis täckmantel smugit sej in främjare av rena antidemokratiska tendenser, så har det också under antifascismens kappa getts plats åt folk som realiter skadar det ursprungliga syftet. Till dem hör i främsta rummet stalinisterna. Det står utom alla tvivel, att Kommunistiska partiets medlemmar i stort är övertygade och goda motståndare till fascismen. Men det råder inte heller någon tvekan om, att deras ledare företräder en politik som skadar och djupt misskrediterar antifascismen, De har i västerländsk politik infört i sämsta mening asiatiska metoder. I Spanien exempelvis har de utnyttjat en tillfällig maktställning inom polisen till mord, terror och förföljelse mot antifascister. I Sverge har de benyttat varje tillfälle att stämpla Socialistiska Partiet som en delvis fascistisk formation, trots att de vet, lika bra som varje upplyst svensk arbetare, att vårt parti företräder en socialistisk klarare och bättre antifascistisk politik än de någonsin gjort. Deras speciella, efter internationellt mönster tillämpade metod, är att engagera sej i så många ”enhetsorganisationer” som möjligt, för att där samvetslöst politisera i sina och sina uppdragsgivares — d. v. s. ryska regeringens — intressen. I denna verksamhet är alla medel goda nog för dem.

Det är givet, att kommunisternas medverkan i den antifascistiska samlingen har en för denna misskrediterande verkan. Detta så mycket mer som de öppet ger uttryck åt uppfattningen, att deras antifascism syftar till, att med Sovjet-Unionen som kärna skapa ett krigsblock mot axelmakterna Tyskland och Italien. De vill på detta sätt ytterligare binda det arbetande folket bakom vissa kapitalistiska stater, som i dag företräder en av fronterna i det kommande krigets förberedelser. De kan härvidlag ännu utnyttja Stalin-regimen som en antifascistisk faktor, detta trots den utveckling som sker inom Ryssland och trots att detta lands närmande till det fascistiska Polen är en verklighet. Enligt deras uppfattning skulle Universell Antifascistisk Samling främst få sådana utrikespolitiska uppgifter. Det är detta som regeringen fruktar och beträffande stalinisterna fruktar de med rätta.

Men å andra sidan är frågan, om inte högerriktningen inom socialdemokratien, vid sitt avståndstagande från kommittén sökt upprepa det gamla experimentet, att kasta ut barnet tillsammans med badvattnet. Det är nämligen uppenbart, att den övervägande delen av det folk som fylkats kring Antifascistisk Samling, är sådana som står utanför arbetarrörelsen, och av rent ideella skäl på detta sätt vill ge uttryck åt sina känslor mot den fascistiska diktaturen. Det är många intellektuella och medelklassare som arbetarrörelsen här hade möjlighet att knyta an till för en positiv och för demokratin i dess verkliga mening gagnande insats. Och ledd på riktiga vägar kunde denna Antifascistiska Samling bli, om ej universell, så dock i första hand en formation som inom landet genom objektiv upplysning bidroge till förkvävandet av eventuella spirande fascistiska frön. Det vore en stor, en positiv uppgift.

Vi skriver objektiv upplysning, ty det är självklart att demokratin inte skyddas genom en sådan uppblåst och självgod propaganda som den ibland hemfallit till. Genom blott resolutioner och kongresser om än aldrig så universella, räddas den inte. Och den klarar sej överhuvudtaget inte, om den ej förstår sin egen svaghet och söker avhjälpa denna. Klä andra ord: demokratin fortsatta existens beror på dess eget värde. Lika litet som det i längden oår att göra reklam för en undermålig vara går det att uppehålla en undermålig samhällsorganisation. Och den nuvarande borgerliga demokratin är mer än undermålig. Den är ingenting annat än den gamla kostym som den liberala bourgeoisin en gång lät sy efter sin modejournal. Nu är den omodern. Och att den nya tidens arbetande folk ska hålla på att lappa denna vadmalsdress är ett i längden hopplöst företag. Endast en modern, kraftfull, kämpande demokrati har existensberättigande och framtidsmöjligheter.

I denna kämpande demokratis anda kunde denna antifascistiska samling ha en uppgift att fylla. Genom att huvudmassan av arbetarrörelsen gav den sitt stöd just i en sådan anda, knöt den an till stora grupper av intellektuella och medelklass. Men liksom de ledande inom socialdemokratiska partiet och Landsorganisationen i andra avseenden missförstått sin uppgift missförstår de också nu. De säger sej frukta att Antifascistisk Samling är ett stalinistiskt projekt. Utan tvivel är detta inte förhållandet, även om de svenska moskoviterna självklart här vädrar morgonluft för sin speciella politik. Men genom att samtliga politiska och fackliga arbetarorganisationer blir med, reduceras deras utsikter praktiskt taget till noll. Å andra sidan kan följden lätt bli den, att om socialdemokratien ej vill ge sin medverkan, kan kommittén bli fiasko och detta ger återigen stalinisterna ett visst spelrum bland de ganska heterogena element som kallar sej antifascister. Utan tvivel är många av dem som slutit upp kring Antifascistisk Samling folk utan avsevärd rot i arbetarrörelsen och just därför blir de lätt offer för den självuppgivelsens ideologi, som inte sätter tro till de arbetande massornas egen kraft, men hoppas på kapitalistiska stater eller Stalin och Röda Armén som frälsare ur demokratin vanda. Det finns inom det socialdemokratiska partiets s.k. radikala flygel en hel del element företrädesvis intellektuella, som bekräftar riktigheten av detta påstående.

Antifascistisk Samling kan fylla den uppgiften den satt sej före, endast om den riktigt förstår vikten av att demokratin själv göres så livsduglig att den blir ett verkligt attraherande

element. Det är ett faktum, som också de ledande inom socialdemokratien borde förstå att ta hänsyn till och handla efter.

Ur Kommunistiska Internationalens sjätte kongress' teser om krigsfaran:

§ 14. Jämte kampen mot pacifismen och mot alla lättsinniga ”revolutionära” fraser har kommunisterna i kampen mot det imperialistiska kriget en rad grundläggande agitatorisk-propagandistiska uppgifter. Dessa är:

a. Att i god tid vederlägga alla sofismer och slagord, med vilka bourgeoisin och socialdemokraterna rättfärdigar kriget. I första rummet står också i denna dag parollen ”fosterlandsförsvaret”. Kriget mot Kina 1927 har visat betydelsen av parollen ”skydd för liv och egendom”, ”skydd för handeln”, ”för flaggan” etc. Under det sista imperialistiska kriget spelade hos ententen parollen ”kamp mot den preussiska militarismen”, hos centralmakterna ”kamp mot tsarismen” den avgörande rollen då det gällde att mobilisera massorna för kriget. I ett kommande krig mellan Frankrike eller Jugoslavien och Italien kommer parollen ”kamp mot den reaktionära fascismen” att spela samma roll. Bourgeoisin i dessa länder kommer att utnyttja folkmassornas antifascistiska stämning för att rättfärdiga sitt imperialistiska krig...

ST sid 20-21

Stalinisterna i Spanien

Av ”EL RUBIO”

Från en av de från Spanien återkomna frivilliga har vi, med begäran om publicering, fått mottaga följande. Vi lämnar med nöje plats åt artikeln då den på ett klart sätt tjänar till belysning av stalinisternas verksamhet under den spanska tragediens utveckling.

Det är i tjugotre månader som jag frivilligt kämpat i den spanska republikanska armén, för det spanska arbetande folkets frihet, mot det fascistiska tyranniet och invasionen från Tyskland och Italien. Det hör till saken, att jag for till Spanien med starka sympatier för kommunisterna. Jag trodde *Ny Dag* när den skrev om den goda kamratandan som var rådande i den Internationella brigaden och jag trodde också på de artiklar som den skrev om POUM-partiet, att detta parti var i Francos tjänst och förde en ren sabotageverksamhet. I sanningens intresse måste det emellertid sägas ut, att jag grundligt misstagit mig. I sanningens intresse, trots att vi blivit flera gånger anmodade strax före vår hemresa till Sverige att inte omtala de verkliga förhållandena från de politiska striderna därnere.

Under mina två år i Spanien fick jag en god kännedom om den politik som fördes av Sovjet-Unionen — och följaktligen av kommunisterna — i Spanienfrågan. Jag har också personligen lärt känna de trupper som kämpade i POUM- och CNT-divisionerna på Aragonfronten, och jag har blivit på det klara med de lögnartiklar som den kommunistiska pressen presenterat för sina läsare om bland annat detta folk. Och nu när *Ny Dag* fortsätter med sina lögner och hets mot de ärliga antifascister som blivit häktade och anklagade för att ha stått i utländsk makts tjänst, jag syftar nu på de ledande krafterna inom POUM, kan den som känner verkliga förhållandena inte bli annat än djupt indignerad.

Ledarna inom POUM var alla f. d. kommunister, som ville kämpa för Lenins idéer och lära, flera av dessa hade god kännedom om de verkliga förhållandena i Sovjet och när de såg, att Stalin gick ifrån den gamla leninismen bröt de sej ut ur den lilla kommunistiska organisationen som existerade i Madrid, och bildade POUM-partiet. Detta fortsatte att föra en rent

leninistisk-marxistisk politik. Detta parti blev självklart en nagel i ögat på herrarna i Moskva. POUM växte emellertid hastigt och snart var de starkare än det gamla stalinpartiet. POUM-partiets ledare fick också – sedan upprepningen med fascisterna börjat – en massa förtroendeuppdrag i de statliga institutionerna. Den som var mest älskad av det spanska folket var POUM:s ledare Andrés Nin, vilken också blev invald till katalansk justitieminister. (Han mördades som bekant senare av stalinisterna.)

När kriget i Spanien började, hade det kommunistiska partiet 300 medlemmar i Barcelona och POUM omkring 6,000, det syndikalistiska CNT hade enbart i Barcelona nära 300,000 organiserade medlemmar. Nu när oroligheterna började, var det CNT tillsammans med POUM som rensade Barcelona från fascister. De fortsatte med att rensa ut dessa även ur hela Katalonien och Aragonien. Kommunisterna som hade nästan alla sina anhängare i Madrid, var inte lika angelägna att taga upp kampen mot upprorsmakarna, därför att de hade en massa med politiska strider inom sitt eget parti att syssla med. CNT var inte så starka i Madrid då, men de organiserade i alla fall hastigt sina anhängare och dessa började kampen på Madrids gator. När oroligheterna begynte fortsatte kommunisterna sin hets mot CNT och POUM, mest mot de senare, detta emedan POUM:s tidningar och radiostation ständigt manade landets arbetare till väpnad kamp mot upprorsgeneralerna. Jag törs säga detsamma som massor av arbetare i Spanien sade till mig: hade kommunisterna varit lika snabba som arbetarna i Katalonien, då hade det inte behövts några strider vid Madrids portar i dag.

Som de flesta militärutbildade spanjorer ställde sig på Francos sida och tog alla vapen med sig, fanns det endast jaktgevär och gamla sablar åt arbetarna; på många ställen använde landsbefolkningen även spadar, högafflar och liar i kampen. De första tre månaderna av inbördeskriget sände Sovjet inte ett gevär eller en patron till det kämpande spanska folket. Stalin hade inte tid med de spanska händelserna då; han hade fullt arbete med att röja ut alla gamla leninister och sina gamla vänner hemma i Ryssland. Hade Stalin och hans kumpaner verkligen velat hjälpa det kämpande spanska folket på ett effektivt sätt i dess förtvivlade kamp, ja, då hade de verkligen haft ett fint tillfälle de första månaderna, då de spanska arbetarna stod alldeles utan vapen, mot den till tänderna beväpnade fienden. Att inte Franco erövra Spanien omedelbart, det kan vi inte tacka Sovjet för, utan det är CNT:s-FAI:s och POUM:s medlemmars heroiska kamp som räddade republiken.

Första gången som Sovjet visade sig på arenan och började intressera sig för de spanska händelserna var vid acceptandet av det ”neutralitetsförslag” som uppgjorts av de franska och engelska kapitalistiska regeringarna – främst franska folkfrontsregeringen. Arbetarna i det kommunistiska partiet i Frankrike protesterade visserligen mot denna ”neutralitetspakt”, men Leon Blum kunde med glatt mod peka på Sovjet och förklara att de var de första som accepterat det, och att anklagelserna alltså i första hand föll tillbaka på Stalin. Så lätt och enkelt blev det för monsieur Blum att klara sig där. Som bekant hade Sovjet ett militärfördrag tillsammans med Frankrike, ett fördrag som kommit till för skydd mot Hitler-Tyskland. Vid tiden för de spanska händelsernas början försökte Hitler med all makt att Frankrike skulle bryta detta fördrag, och det var väl orsaken till att Stalin blev så ängslig, och med all möda gick in för att korsa Hitlers planer i denna riktning. Stalin blev därför försvarsadvokaten för de fransk-engelska imperialistiska intressena i Spanien. Det var inte ”proletariatets klass-intressen”, utan det var den sovjet-ryska statens nationella intressen som förmådde Stalin till denna pakts undertecknande. Nu blev Frankrike och England i stånd till att spela ut Sovjet emot Hitlers och Mussolinis maktintressen i Spanien, och de kunde spinna vidare på sina planer, vilka gick ut på att förhindra den sociala revolutionens stormflod, men även att förhindra en fullständig Franco-seger.

Detta förräderi mot det spanska folket, som Sovjet gick i bräsch för, det kunde inte världens kommunister upptäcka. Och hur har inte därför världens arbetare fröjdats sig över de sovjet-

ryska vapensändningarna i större eller mindre kvantiteter. Vet världens arbetare, att dessa sändningar skedde efter Englands och Frankrikes önskingar, och att dessa inte heller höll så strängt på neutralitetsfördraget? Ja, detta för denna gång. Jag hoppas få återkomma i ett kommande nummer.

ST sid 33-36

Kommunistiskt "hjaltemod" i Spanien

Av "EL RUBIO"

Vår kamrat, spanienkämpen, fortsätter i detta nummer sin skildring om den roll stalinisterna spelat i det spanska dramat.

I min förra artikel uppehöll jag mig en smula vid den roll som Sovjet har spelat i den spanska inbördeskampen. I det efterföljande vill jag något orda om själva förhållandena därnere och om de spanska stalinisternas uppträdande ute vid fronterna.

Hur mycket har det exempelvis inte skrivits här i Sverige om striderna vid Teruel. Och hur har inte Ny Dag speciellt försökt att höja de kommunistiska divisionerna till skyarna och berömt dem för deras heroiska kamp. Det besvärande är bara det, att de spanska arbetarna själva har en mycket annorlunda uppfattning om det kommunistiska "hjaltemodet" vid detta frontavsnitt. Staden Teruel intogs av Internationella brigaden tillsammans med några spanska sådana. Efter det att staden blivit erövrad sändes de anarkistiska och syndikalistiska truppstyrkorna ut för att avlösa de trupper som först varit i elden. Dessa fick nu utstå mycket hårda påfrestningar. Efter det att den för Franco så viktiga Teruel hade erövrats, sände fascisterna dit nya mängder med folk och vapen och de gick också till attack varenda dag, ja ibland även om nätterna. Varje dag hade de tre- till fyrahundra bombplan i luften, oupphörligt bombarderande våra skyttegravar där CNT:s och FAI:s folk kämpade: Att dessa hjaltemodiga katalaner kunde hålla ut under dessa helvetiska attacker var ett under. Rebellerna använde sig även av ett hundratal tanks och grovkalibriga kanoner; de italienska trupperna försökte att storma våra skyttegravar, men förgäves.

Det var vid dessa strider som Duruttidivisionen miste så gott som varenda man och när åderlåtningen av manskapet fått en oerhörd omfattning blev det nödvändigt att på nytt sända avlösning. Nu var det de kommunistiska divisionerna Lister och Campesino som kom i stället.

Dessa båda divisioner har i den stalinistiska pressen omtalats som de bästa i hela den spanska folkarmén. Men hur gick det nu då dessa kom ut i eldlinjen efter de syndikalistiska soldaterna? Den första dagen någorlunda, men redan på andra dagen kom ett av fascisternas häftiga anfall och det dröjde inte länge förrän soldaterna fick se sin chef Lister tillsammans med Campesino försvinna från eldlinjen; många av de övriga officerarna följde exemplet. De tog först av sig sina officersgrader och sedan var även de snart på väg till Barcelona, där det var avsevärt lugnare.

Det är självklart, att när de menige männen såg detta uppträdande från sina officerares sida, blev även de gripna av pessimism och snart började den ene efter den andre av dem att lämna sina poster. Så blev flykten allmän och båda divisionerna gav sig iväg hals över huvud, lämnande vapen och allt i sticket. Franco kunde nu utan motstånd återintaga Teruel.

Vi som arbetade i närheten av fronten fick dock inga meddelanden om vad som tilldrog sig där framme i eldlinjen. Inte förr än vi såg tusentals soldater komma i fullt återtåg förstod vi vad som hänt. Inte heller hade artilleriet eller stridsvagnsdivisionerna varskotts. Överraskade

av fascisterna fick nu även de lämna sina kanoner och tanks i sticket. På endast tre dagar avancerade nu fascisterna fram omkring 60 kilometer och allt material som vi samlat bakom fronten, såsom ett femtiotal nya tanks, 32 kanoner, omkring 100 maskingevär, proviant som fyllde tre stora magasin samt ett femtiotal ambulanser och lastbilar blev deras lättfångna byte.

Nu utgick en hastig order till Internationella brigaden att rycka ut för att söka hindra fascisternas frammarsch och alla övriga styrkor som kunde disponeras sändes i eldlinjen. (Utan tvivel var det ett misstag, att inte sända någon del av styrkorna för utförande av befästningsarbeten; som det nu var tvingades blott manskapet fram i släta terrängen – ett lätt byte för de intensiva fascistiska flygräderna). Vi led emellertid mycket av vår brist på material; detta hade ju lämnats helt åt sitt öde av divisionerna Lister och Campesino.

Det var dock svårt även för Internationella brigaden att hålla sina positioner och även inom denna avdelning var villervallan mycket stor. Detta inte minst beroende på, att många officerare följde det exempel som Lister och Campesino gett; jag mötte flera hundra av dem på vägarna bakom fronten, utan gradbeteckningar för att inte civilbefolkningen skulle se att det var de utländska ”kämparna” som sprang ifrån kampplatsen. Regeringen dirigerade emellertid nu flera brigader till detta avsnitt, närmast då från fronten vid Madrid. Det kom också stora mängder material.

Genom dessa tilldragelser hade emellertid hela apparaten råkat i olag. De mest hårresande intermezzon bevisar detta. Ofta hände det exempelvis, att våra chaufförer dirigerades till vissa platser med folk, vapen eller ammunition, men då det kom till bestämmelseorten var denna för länge sedan erövrade av francotrupporna utan att vårt folk erhållit underrättelser därom. Jag hade exempelvis en kamrat, en ryss-amerikan vid namn Steve som en dag fick order att med en ny ambulans, lastad med förbandsmaterial och med en läkare och tre sjukvårdare som passagerare, fara till en plats vid namn Hajar, där vi hade ett frontsjukhus. I närheten av bestämmelseorten tyckte emellertid läkaren, en ungrare, att soldaterna hade mycket egenomliga uniformer på sig. Han lämnade ambulansen för en undersökning, medan denna fortsatte in i staden. Han upptäckte då att Hajar sedan åtta timmar varit i fascisternas händer och under denna tid hade flera laster av soldater och material från regeringssidan dirigerats dit. Efter svåra strapatser och äventyr lyckades läkaren ta sig tillbaka till oss.

Över trehundra kilometer avancerade nu francotrupporna. Detta skedde utan nämnvärt motstånd ända till Ebro, floden vid Tortosa, och staden Ebro – där blev de äntligen stoppade.

Vad kostade inte denna flykt av de två kommunistiska divisionerna Lister och Campesino det spanska folket! Först blev hela Aragon erövrade, det rika Aragon som tidigare tappert försvarats av CNT-, FAI- och POUM-truppen. Över 230 kaniner, 350 tanks och 1,900 lastbilar blev fascisternas rov. Och hur många tusen soldater dödades inte, hur många familjer blev inte hemlösa på grund av detta beprisade kommunistiska ”hjältemod”?

Men hur gick det då med de båda huvudaktörerna från Teruel, Lister och Campesino? Den förstnämnde, som vid detta tillfälle hade överstes grad, blev en tid efteråt utnämnd till general! Campesino blev överstelöjtnant men som den mannen senare vid Ebro upprepade sin taktik att fly, blev han på soldaternas uttryckliga önskan häktad.

Flykten av dessa båda divisioner blev en av de förnämsta orsakerna till att Barcelona och Katalonien i dag är i fascisternas händer. Hade de katalanska och aragonska kämparna fått, ostörda för kommunistisk inblandning, fortsatt sitt tappra försvar, hade kanske ställningen i dag varit annorlunda än den är.

ST sid 55-56

Sovjet-Unionen och den internationella arbetarklassen

Av EVALD HÖGLUND

Inom den internationella arbetarrörelsen har sedan flera år i diskussionens brännpunkt stått Sovjet-Unionens allmänna ut- och inrikespolitik. De flesta av det socialistiska partiets medlemmar har varit hänfödda anhängare av Sovjet-Unionen under det första decenniet den fanns till. Långt efter att Sovjet-Unionens utrikespolitiska perspektiv förde till utrensningarna ur Komintern 1928-1929 var det socialistiska partiets kader övertygad om att Sovjet-Unionens utveckling hän mot socialismen skulle fortsätta. Vi kan väl erkänna nu, att vi baserade vår dåvarande ”övertygelse” på felaktiga informationer och utgångspunkter, på ett visst slags religiositet.

Fram till 1928, under den nya ekonomiska politikens tid, fortskred utvidgningen av den socialistiska sektorn normalt. I alla inre och yttre politiska aktioner från den vid makten sittande arbetarklassen inom Sovjet-Unionen spårades revolutionära strävanden. I landet ledde detta till att den småborgerlighet, som vädrat morgonluft och fått vissa livsbetingelser med införande av den nya ekonomiska politiken 1921, drevs ur sina positioner. Den fria marknaden, som kommit till stånd, blev allt mindre, och den av arbetarorganisationerna ledda och kontrollerade konsumtionsmedelsfördelningen blev allt mera dominerande.

Inom industrin växte arbetarrådets och fabrikskommittéernas betydelse. De lokala sovjeternas kontroll över de på platsen befintliga officiella institutionerna, bankföretagen och småindustrier och hantverkare var fullständig.

I armén utvecklades samarbetet mellan manskap och officerare. Soldatrådets makt utbyggdes och stärktes. Klassmässigt opålitliga officerare avsattes av råden. Andan i den Röda armén framgick bäst av de röda soldaternas ed, där de svor att fylla sina förpliktelser mot den revolutionära delen av den internationella arbetarklassen.

Alla grundförutsättningar för en snabb socialisering av landsbygden var för handen. Medelstora och småbönder drogs sakta men säkert över till det kollektiva jordbrukets produktions- och fördelningsmetoder. Om viljan funnits i kominternpartiet i Sovjet-Unionen kunde Sovjet-Unionen oerhört snabbt ha utvecklats till socialismens ointagbara fästning. Till ett kraftcentrum för omstörtandet av det kapitalistiska samhället ute i Västeuropa.

De organisatoriska grundlinjerna för socialismens genomförande inom Sovjet-Unionen fanns i det samhälleliga livet, men inom partiet fanns tre olika åskådningar. Där var de s. k. höger- och vänstergrupperna och den sig kring Stalin grupperande ämbetsmannabyråkratin. Inom de båda förstnämnda grupperna fanns det folk, som önskade fortsätta verksamheten på ett sådant sätt att de samhällsfaktorer, som kunde bidra till den socialistiska utvecklingen utnyttjades för socialismens uppbyggande. Där var Bucharin, Sinovjev m. fl. i den ena gruppen och Trotsky, Radek m. fl. i den andra. Motsättningarna mellan dessa grupper var till stor del uppkonstruerade av stalinistiska agenter inom oppositionsgrupperna. Dessa motsättningar rörde landsbygdspolitiken – partiets och fackföreningarnas ömsesidighetsförhållanden, inställningen till rekryteringen av armén samt en hel rad frågor om administrationen i sovjeterna. Genom att ämbetsmannabyråkratin under Stalinjuntans ledning spelade ut de bägge grupperna mot varandra, manövrerades de ledande oppositionsmännen ut ur partiets ledning. Först den s. k. högergruppen, sedan trotskisterna. Ingen av dessa gruppers ledare eller anhängare var motståndare till den fortsatta utvecklingen av socialismen, men den tredje gruppens anhängare och ledare var anhängare av en politik, som syftade till ett likviderande av alla socialismens landvinningar.

Ute i samhällslivet utvecklades det ekonomiska livet i socialistiska banor under arbetarorganisationernas kontroll. Centralisationen och organisationen fortskred, men denna centralisation under en ledning som önskade socialismens fullföljande och genomförande kunde bli farlig (och blev farlig) om de som sattes i de ledande kommittéerna och på de ledande posterna önskade något annat än socialism.

När de oppositionella elementen inom partiet avvecklats under perioden 1923-1928, övergick den junta, som nu tagit makten, till en annan politik inom den sektor, som till 1928 varit socialistisk.

1930 berövades tremannakommittéerna i fabriker och verkstäder sin funktion. Den maktställning tremannakommittéerna fram till denna tid haft överfördes till de s. k. röda direktörerna. Dessa direktörer tillsattes av staten och var oavsättbara av arbetarna. Om de i den ekonomiska ledningen av fabriken våldförde sig på arbetarnas rätt och deras åtgärder godkändes av staten, kunde arbetarna inte göra något åt dem. Arbetarkontrollen över industri-företagen försvann genom denna åtgärd av Sovjet-Unionens regering.

1931 infördes samma metoder på landsbygden. Den från början av 1929 genomförda kollektiviseringskampanjen hade nått fram till att cirka 88 av jordbruket var kollektiviserat. I kollektivjordbruken var verksamma kollektivråd, som ledde kollektiven och fördelade avkastningen till medlemmarna i den samma. 1931 övertog de "röde direktörerna" denna uppgift. Den folkliga kontrollen över de viktigaste ekonomiska faktorerna på landsbygden avvecklades med detta.

Till slut försvann soldatrådets kontrolluppgifter när officerstitlarna återinfördes i armén, och staten blev den i förhållande till officerarna högsta instansen. När marskalk-, general-, överste-, major-, kapten o. övriga titlar infördes i Röda armén förlorade denna sitt klassmässiga innehåll och blev en vanlig armé, organiserad efter samma linjer som de kapitalistiska ländernas arméer, med samma sociala inriktning som de.

Detta är vad som skett inom Sovjet-Unionen under den tid som Stalinjuntan suttit vid makten. I ett kommande nummer skall vi se vad det lett till.